

PROCÉS PARTICIPATIU DEL DECRET D'ORIENTACIÓ

Sessió amb alumnat Informe de resultats



Abril de 2023

Índex

1. Presentació	3
2. Metodologia.....	3
3. Síntesis de resultats	4
3.1 . Anàlisi de la situació actual i propostes de millora.....	4
3.1.1 Aspectes transversals de l'orientació.....	4
3.1.2. Aspectes específics pel que fa a l'orientació personal i social.....	6
3.1.3. Aspectes específics pel que a l'orientació acadèmica	7
4. Valoració de la sessió.....	9
5. Imatges de la sessió	10
6. Participants a la sessió	11

1. Presentació

La Generalitat de Catalunya, a través de la Subdirecció General d'Orientació, Participació i Benestar de l'Alumnat del Departament d'Educació, està impulsant un procés de treball per l'elaboració del Decret d'Orientació Educativa. En aquest marc s'ha posat en marxa un procés de participació ciutadana complementari al procés de Consulta pública per acabar d'aprofundir en alguns aspectes del futur Decret.

La proposta del nou Decret d'Orientació Educativa que es proposa inclou l'orientació personal, social, acadèmica i professional, així com totes les funcions transversals del sistema educatiu i de responsabilitat compartida entre els diferents equips educatius que han de contribuir que cada persona i cada grup es desenvolupi globalment i construeixi un projecte personal, acadèmic i professional amb possibilitats d'assoliment raonables.

En el marc d'aquest procés, el passat 19 de març va tenir lloc la sessió de treball adreçada a l'alumnat. A continuació se'n recullen els resultats.

2. Metodologia

La sessió es va estructurar de la següent manera:

- Benvinguda a càrrec d'Anna Chillida, Directora general d'Alumnat
- Presentació i contextualització de la sessió a càrrec de Roser Cervera, Subdirectora General d'Orientació, Participació i Benestar de l'Alumnat i Màrius Martínez, professor titular d'Orientació Professional de la UAB
- Presentació a càrrec d'INDIC
- Anàlisi compartida de la situació actual i propostes de millora
- Cloenda i valoració de la sessió

3. Síntesis de resultats

3.1 . Anàlisi de la situació actual i propostes de millora

Les persones participants van fer una primera anàlisi de la situació actual de l'orientació tot identificant què pensaven i sentien, què havien escoltat, quins missatges rebien i quines accions havien fet. Una vegada feta aquesta primera aproximació van formular diferents propostes de millora a tenir en compte en el futur Decret.

3.1.1 Aspectes transversals de l'orientació

En relació amb els recursos i l'organització

- **Existència de recursos en els centres mal aprofitats**

S'apunta que als centres educatius hi ha unes figures, com ara la del psicòleg, amb un rol que requereix un replantejament perquè són percebuts com a persones desconegudes i poc accessibles a les quals no se les troba quan se'ls vol fer una consulta. Aquesta manca de confiança i accessibilitat fa que no se'n faci un bon aprofitament. A més a més, aquests recursos no treballen la prevenció i acostumen a intervenir un cop els problemes arriben a ells.

Propostes

► **Replantejar la integració de la figura del psicòleg/a en els centres educatius:** La figura del psicòleg/a al centres cal que estableixi relacions amb l'alumnat per generar un ambient de confiança perquè l'alumnat que ho necessiti pugui traslladar els seus problemes o consultes. Els recursos dels centres han de fer una detecció més proactiva i no esperar que els problemes arribin a ells.

En relació amb els professionals

- **Manca de formació continuada del professorat**

Bona part del professorat no aprofita l'oferta destinada a l'actualització dels coneixements en l'àmbit pedagògic. Es considera necessari continuar formant-se i actualitzar-se amb algunes formacions per adaptar-se a les noves realitats de les aules.

- **Desconeixement de les opcions d'estudis no universitaris per part del professorat**

Tot i que el professorat domina la seva matèria, li manca coneixement de l'oferta formativa dins del seu àmbit i això dificulta la recomanació d'estudis més enllà dels graus universitaris, perquè són opcions acadèmiques amb les que el professorat no està familiaritzat.

- **Manca de capacitats per gestionar algunes situacions**

Una part del professorat no té les eines ni les capacitats per gestionar determinades situacions i dinàmiques que tenen lloc a l'aula. Tot i que existeixen molts protocols cal saber quan activar-los i aplicar-los adequadament i això és responsabilitat del professorat.

- **Inacció dels centres davant de les queixes de l'alumnat amb relació al professorat**

S'assenyala que sovint les queixes de l'alumnat als instituts sobre la manera en què s'imparteixen les classes o es gestionen les dinàmiques de l'aula no són ateses ni tenen cap impacte.

Propostes

- ▶ **Potenciar la formació i informació al professorat amb relació a l'oferta educativa i professional:** Potenciar la informació facilitada al professorat sobre el ventall d'opcions existents i sortides professionals derivades dels seus àmbits respectius.
- ▶ **Formació al professorat per gestionar o intervenir en determinades situacions:** Dotar d'eines al professorat per detectar abusos o situacions que dificulten l'accessibilitat i la seguretat de l'alumnat. Es destaca la importància que existeixin codis de conducta i que el professorat disposi d'eines per gestionar aquestes situacions i fer prevenció de possibles tractes discriminatoris entre l'alumnat.
- ▶ **Replantejar les inspeccions d'Ensenyament:** Es planteja la necessitat de repensar el model d'inspeccions actual. S'assenyala que el comportament del professorat i la forma d'impartir la classe és diferent quan reben visites dels inspectors d'Ensenyament.

3.1.2. Aspectes específics pel que fa a l'orientació personal i social

- **Excés de pressió familiar en la tria dels estudis**

La preocupació de les famílies perquè els fills triïn uns estudis útils que els facilitin trobar una bona feina es tradueix en un excés de pressió.

- **El desprestigi d'algunes sortides professionals i estigmatització dels estudis que no són graus universitaris**

Encara persisteixen molts prejudicis entre les famílies i l'alumnat pel que fa a alguns itineraris i sortides professionals. Persisteix la visió que l'alumnat que treu bones notes ha de cursar necessàriament batxillerat i posteriorment un grau universitari. Es pensa que si no ho fan, estan desaprofitant les seves capacitats.

- **Manca d'empatia i acompanyament en la gestió emocional**

Es detecta una manca de suport i acompanyament en la gestió emocional de l'alumnat. Les dinàmiques a l'aula d'alguns professors no afavoreixen la confiança de l'alumnat i provoquen que se sentin exclosos d'alguns àmbits per les dificultats que tenen amb algunes matèries.

Propostes:

▶ **Eliminar els estereotips del batxillerat artístic i d'algunes FPs:** Cal treballar per revertir el pensament generalitzat sobre els estudis de caire artístic, com a poc pràctics, mal retribuïts o sense sortides laborals.

▶ **Replantejar l'enfocament de les xerrades d'educació sexual:** Cal reformular aquest tipus de xerrades i actualitzar-les i adaptar-les als nous temps.

▶ **Habilitar espais específics on poder parlar de les emocions:** Generar més i millors espais en què treballar el control i la gestió de les emocions.

3.1.3. Aspectes específics pel que a l'orientació acadèmica

- **Sensació d'irreversibilitat un cop triats els estudis**

Les accions d'orientació es concentren a 4t d'ESO en un moment clau on la majoria de l'alumnat no té clar què vol fer. L'alumnat sent una gran càrrega de responsabilitat que costa gestionar a l'hora de prendre decisions en la tria del seu itinerari. Es percep com una decisió irreversible i es viu amb por de trobar-se en un atzucac, amb la impossibilitat de no poder tornar enrere i rectificar. Es destaca que aquesta pressió és causada per la manca de missatges tranquil·litzadors en el seu entorn que els recordin que sempre hi ha temps per canviar d'itinerari.

- **Reduccionisme en la recomanació d'àmbits d'estudis**

Existeix la percepció que l'orientació que fa el professorat es limita a les opcions clàssiques de batxillerat o FP deixant de banda altres opcions que podrien respondre millor a les necessitats o inquietuds de l'alumnat. Quan s'organitzen xerrades d'exalumnes, acostumen a ser poc diverses.

- **Desconeixement de l'oferta formativa i professional**

Es planteja que hi ha un gran desconeixement del conjunt de l'oferta formativa i ocupacional existent, fet que limita el potencial de l'orientació acadèmica i professional.

- **Manca diversitat en l'oferta del Saló de l'Ensenyament**

S'apunta que al Saló de l'Ensenyament hi ha poca diversitat. La majoria de l'oferta és de l'àmbit universitari i oferta privada. No és una bona mostra del conjunt de l'oferta existent.

- **Els criteris d'avaluació i exigència**

Es detecta un greuge comparatiu en el nivell d'exigència i avaluació segons sigui l'itinerari formatiu que farà l'alumne. Així, si una persona ha decidit triar cicles formatius, el missatge que rep és que no cal esforçar-se massa mentre que als alumnes que aniran a batxillerat se'ls exigeix més. També existeixen contradiccions quan es parla de diverses intel·ligències i habilitats però a la pràctica s'acaba aplicant i avaluant una única lògica d'intel·ligència a l'aula.

- **La importància de la retribució en la tria dels estudis**

L'expectativa de quina serà la retribució econòmica futura té un gran pes en la tria del estudis en part de l'alumnat i passa per sobre d'altres consideracions com ara si t'agradarà allò que faràs.

- **L'efecte del grup davant la incertesa de què estudiar**

Hi ha alumnat que davant la incertesa de què volen estudiar opten per inscriure's en els mateixos estudis que altres companys per no sentir-se sols en el canvi de centre o d'estudis.

- **Dificultats d'accés als estudis per la burocratització dels tràmits**

Hi ha alumnat que té dificultats en l'accés a l'oferta educativa, tant pel que fa a l'obtenció de beques i ajuts com per la dificultat dels tràmits d'accés: a qui cal adreçar-se, com realitza els tràmits, els terminis... etcètera.

Propostes

▶ **Avançar l'orientació als primers anys de l'Educació Secundària:** Començar l'orientació a partir de 2on curs de l'ESO i distribuir les xerrades de manera més espaiada al llarg de tota l'educació secundària per tal que l'alumnat pugui anar treballant i reflexionant sobre què vol fer de manera continuada.

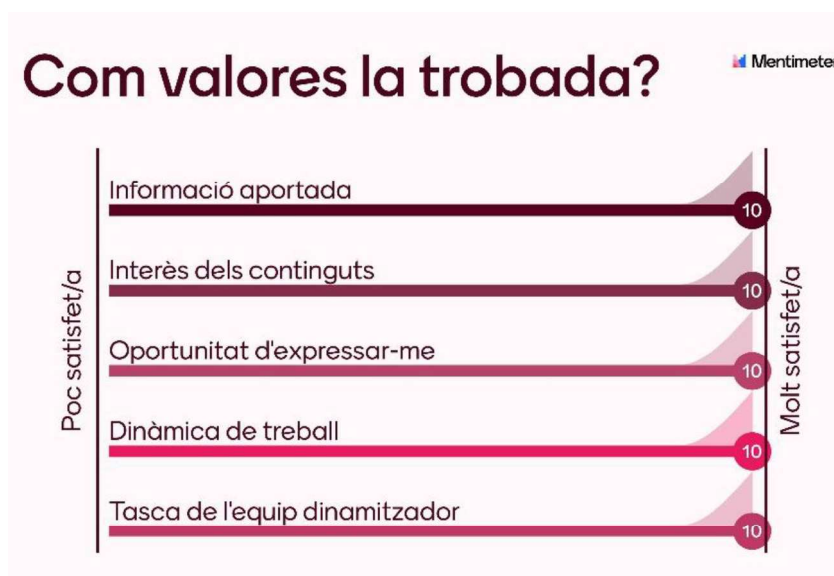
▶ **Incorporar assignatures com el FOL (Formació i Orientació Laboral) i d'EIE (Empresa i Iniciativa Emprenedora) a l'ESO:** La incorporació d'assignatures a l'ESO amb un enfocament o visió de com és el món laboral ajudaria a plantejar-se la tria d'estudis.

▶ **Treballar o desenvolupar continguts més pràctics i útils:** Revisar el contingut tractat als espais destinats a l'orientació educativa perquè puguin donar una millor resposta als dubtes de l'alumnat. El professorat cal que treballi i vinculi els continguts de les seves matèries de manera molt més pràctica, amb un enfocament que doni valor i utilitat en el món professional.

▶ **L'orientació ha de ser treballada per tot el professorat:** Es destaca la idea que l'orientació no només ha de ser cosa dels orientadors o d'un tema que es treballa en una tutoria puntualment, sinó un assumpte de tot el professorat, de manera que cadascú pugui aportar valor amb la seva visió del l'àmbit de coneixement de les assignatures que imparteix. També és important el paper del professorat d'esperonar aquells alumnes que sentin curiositat o inquietuds en algun aspecte de la matèria.

4. Valoració de la sessió

Les persones participants, en finalitzar la sessió, van valorar diferents aspectes de la trobada.



5. Imatges de la sessió

